

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Görüşleri*

Öğr. Gör. Ceren Esra AYDIN, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Gürün Meslek Yüksekokulu, Sivas, e-posta: cerentasseten@outlook.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7046-8205>

Prof. Dr. Ayla YILDIZ, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sivas, e-posta: aylaarseven2004@yahoo.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3051-7441>

Öz

Bu araştırmanın amacı, görsel sanatlar öğretmenlerinin görsel sanatlar dersine ilişkin görüşlerinin incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim desenden faydalanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Sivas İli Merkez ve İlçelerinde devlet ve özel okullarda görev yapan 18 görsel sanatlar öğretmeni oluşturmaktadır. Verilerin toplanmasında yarı yapılandırılmış öğretmen görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgular Nvivo Plus programı aracılığıyla içerik analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Bunun sonucunda öğretmen görüşlerine yönelik 62 kategori (derse karşı ilgi, dersten keyif alma, ders etkinliklerine yönelik isteklilik...) 88 kod (yaş grubuna göre, etkinlik düzeyine göre, ...) tespit edilmiştir. Derslerin nitelikli olarak yürütülmesi için öğretmenler, okulda bir atölyenin olması gerektiğine ve dersin işleniş konusunda materyal sağlanma konusuna dikkat çekerken, öğretmenlerin öğretim programında dersin değerli oluşuna yeteri kadar vurgu yapılmamasına yönelik ifadeleri çarpıcı bulgular arasındadır.

* Bu çalışma Ceren Esra Aydın'ın Prof. Dr. Ayla Yıldız danışmanlığında yaptığı "Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin ve Öğretim Üyelerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Görüşleri" adlı Yüksek Lisans Tez çalışmasından üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Görsel Sanatlar Dersi, Görsel Sanatlar Öğretmeni, Nitel Araştırma.

Makale Gönderme Tarihi: 06.11.2023

Makale Kabul Tarihi: 11.01.2024

Önerilen Atf:

Aydın, C. E. ve Yıldız, A. (2024). Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersine İlişkin Görüşleri, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 7(1): 74-93.

Journal of Social, Humanities and
Administrative Sciences

2024, 7(1): 74-93. DOI:10.26677/TR1010.2024.1364

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

RESEARCH PAPER

Views of Visual Arts Teachers on Visual Arts Lesson

Lecturer Ceren Esra AYDIN, Sivas Cumhuriyet University, Gürün Vocational School, Sivas, e-mail: cerentasseten@outlook.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7046-8205>

Prof. Dr. Ayla YILDIZ, Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Education, Sivas, e-mail: aylaarseven2004@yahoo.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3051-7441>

Abstract

The purpose of this research is to examine the views of visual arts teacher. In the research, phenomenology design, one of the qualitative research methods, was used. The study group of the research consists of 18 visual arts teachers working in public and private schools in Sivas Province Center and Districts in the 2020-2021 academic year. Visual arts teachers were selected with the criterion sampling method, which is one of the purposeful sampling methods. In the collection of data, semi-structured teacher interview form was used. The findings obtained in the research were analyzed using the content analysis method through the Nvivo Plus program. As a result, 62 categories (against the lesson...) of the views of the lecturer interest, enjoying the lesson, willingness for lesson activities...) 88 codes (according to age group, activity level, ...) were determined. While the teachers drew attention to the fact that there should be a workshop in the school in order for the courses to be conducted in a qualified manner.

Keywords: Visual Arts, Visual Arts Teacher, Qualitative Research.

Received: 06.11.2023

Accepted: 11.01.2024

Suggested Citation:

Aydın, C. E. and Yıldız, A. (2024). Views of Visual Arts Teachers on Visual Arts Lesson, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 7(1): 74-93.

GİRİŞ

Sanatın ne şekilde meydana geldiği hakkında net bir bilgi olmamakla birlikte resim, heykel, mimari gibi eserleri sanat olarak ele aldığımız zaman, geçmişten günümüze sanatın ve sanatçının olmadığı hiçbir topluluk yoktur (Ersoy, 1983). Sanatın görevi, insanlık tarihinin ilk zamanlarında farkında olmadan kendini ifade ediş biçimi bir dışavurum olarak karşımıza çıkmaktadır. Gelişigüzel şekilde kullanılan sanat, ilk insan cemiyetlerinin yaşam savaşında yararlandıkları büyük bir vasıta (Fischer, 1995).

Görsel sanatlar eğitimi, bireylerin yeteneklerinin ve yaratıcı kısmının ortaya çıkmasını sağlar ve orijinal düşünceler ile donatılmış, üreten insanlar yetiştirir. Bu sebeple gelişmiş topluluklarda eğitim yapısının bir kısmıdır. Öğrenim görenler görsel sanatlar dersi kapsamında görsel biçimlendirme çalışırlar, yeni bilgiler ile görsel kültürlerini genişletirler ve müze bilinci edinirler (Danış, 2011). Görsel sanatlar eğitimi bireylerin estetik bakış açısı kazanıp yaratıcılıklarını kullanmayı öğrenerek hayatlarına yerleştirmesi sürecine karşılık gelmektedir. Görsel sanatlar eğitiminin hedefleri arasında, çocuğun doğduğu anda kendisinde mevcut bulunan güç ve yetenekleri ilk zamanlarda fark etmek ve ileri seviyeye taşımak bulunmaktadır.

Verimli bir Sanat Eğitimi ile öğrenciler duygu ve düşüncelerini anlatabilmeleri için birçok farklı yol öğrenecektir. Öğrenciler sorunlara çözüm odaklı yaklaşırken yaratıcılıklarını kullanarak kendilerine inanmayı ve kendilerini anlatmayı başaracaklardır (Ayaydın, 2004). Görsel Sanatlar eğitiminde en önemli amaç kişisel çeşitliliği unutmamaktır. Eğiten kişi asla herkesten aynı performansı beklememelidir. İlköğretimde sanat eğitimi oyun ile doğarken sonrasında öğrencilerin kendi ilgi, yeteneklerini ve yönelmelerini bulmasını sağlar. Sanat eğitimi veren kişi bilmelidir ki bütün çocuklar yaratıcılık ve özel yetenekler ile dünyaya gelirler (Hurwitz ve Day, 2007). Görsel sanatlar dersi yol ve uygulanış biçimleri ile öğrencinin sadece sanata dair veriler depolaması değil aynı zamanda sanatsal bir yaratıcılık edinip bu yaratıcılığı daha da geliştirip başka alanlara da aktarılması amaçlanmaktadır (Türkkan, 2008).

Görsel sanatlar dersi öğrencilere çeşitli faydalar sunan bir alandır. Görsel sanatlar dersi öğrenciye kendisini ifade edebilme, özgünlük, yaratıcılık, sorunlara çözüm odaklı yaklaşabilme, dünyaya karşı estetik bir bakış açısı edinebilme olanakları veren etkili bir eğitim dalıdır (Güler, 2020; Akmehmet, 2017). Bu sebeple görsel sanatlar dersinin eğitim sistemi içindeki işlevinin ve öneminin kavranması gerekmektedir. Ancak görsel sanatlar dersi bu kadar önemli olmasına rağmen lise giriş veya üniversiteye giriş sınavları gibi sınavlarda sorulmadığı için gereken değeri görememektedir. Oysaki görsel sanatlar dersini diğer derslerle kıyaslamak doğru bir görüş olamaz, görsel sanatlar dersinin bireye ve topluma sağladığı faydalarla değerlendirilmesi daha uygundur (Akbel, 2019; Aslantaş, 2012). Bu dersi önemsiz olarak görmek sanata ve sanat eğitimine karşı alınmış eksik bir eğitimin göstergesi olabilmektedir. Bunun sonucunda: öğretmenlerin, öğrencilerin ve ailelerin görsel sanatlar dersini nasıl algıladıkları büyük önem taşımaktadır. Görsel sanatlar dersi programının verimli bir şekilde uygulanabilmesi ve anlatılan faydaların öğrenciye kazandırılabilmesi için yalnız öğrencinin kendisinin uğraşları tek başına yeterli olmayıp öğretmen ve ailenin de destekleri gereklidir. Görsel sanatlar dersi için uygun koşullar sağlandığında ve gereken önem verildiğinde dersin uygulayıcıları birikim ve deneyimlerini öğrenciye aktararak, öğrenciye eğlenerek öğretecek, kendisini geliştirme imkânı sunacak, farklı bakış açıları katacak ve diğer dersler ile de bağ kurup görsel alguları artıran bir ders olarak sunulacaktır. Sonuç olarak bu derse karşı dersin uygulayıcıları olan görsel sanatlar öğretmenleri ve bu alanda görev yapan öğretim üyelerinin görüşleri önem taşımaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilim deseni ise günlük hayatımızda sürekli karşımıza çıkan fakat yeterince bilgi sahibi olmadığımız konuları ayrıntılı şekilde inceleyen nitel yaklaşımdır (Creswell, 2009).

Katılımcılar

Çalışmanın grubunu, 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Sivas ili merkez ve ilçelerinde görev yapan 18 görsel sanatlar öğretmeni oluşturmaktadır (Tablo 1). Araştırmada, amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme yönteminde araştırma yapan kişinin çalışma amacına en uygun görüldüğü düşünülen, zengin bilgiler sunabilen durumlar örneklem olarak belirlenir (Tanrıoğlu, 2009; Patton, 2002).

Tablo 1. Öğretmenlere İlişkin Betimsel Bilgiler

	Cinsiyet	Yaş	Eğitim Durumu	Mezuniyet Durumu	Çalıştığı Kurum	Mesleki Deneyim
Ö1	Kadın	33	Eğitim Fakültesi	Lisans	Devlet Okulu	10 yıl
Ö2	Kadın	35	Güzel Sanatlar Fakültesi	Lisans	Devlet Okulu	5 yıl
Ö3	Kadın	43	Eğitim Fakültesi	Lisans	Özel Okul	20 yıl
Ö4	Kadın	38	Eğitim Fakültesi	Lisans	Devlet Okulu	16 yıl
Ö5	Kadın	32	Eğitim Fakültesi	Lisans	Devlet Okulu	8 yıl
Ö6	Kadın	32	Eğitim Fakültesi	Lisans	Devlet Okulu	6 yıl
Ö7	Erkek	40	Güzel Sanatlar Fakültesi	Lisans	Devlet Okulu	15 yıl
Ö8	Kadın	43	Eğitim Fakültesi	Lisans	Devlet Okulu	8 yıl
Ö9	Kadın	34	Eğitim Fakültesi	Lisans	Özel Okul	9 yıl
Ö10	Kadın	35	Eğitim Fakültesi	Lisans	Özel Okul	13 yıl
Ö11	Kadın	24	Güzel Sanatlar Fakültesi	Lisans	Özel Okul	3 yıl
Ö12	Kadın	35	Eğitim Fakültesi	Lisans	Devlet Okulu	12 yıl
Ö13	Kadın	35	Güzel Sanatlar Fakültesi	Lisans	Özel Okul	10 yıl
Ö14	Kadın	37	Güzel Sanatlar Fakültesi	Lisansüstü	Özel Okul	12 yıl
Ö15	Kadın	35	Eğitim Fakültesi	Lisans	Devlet Okulu	14 yıl
Ö16	Erkek	45	Eğitim Fakültesi	Lisans	Devlet Okulu	15 yıl
Ö17	Erkek	46	Eğitim Fakültesi	Lisans	Devlet Okulu	20 yıl
Ö18	Erkek	48	Eğitim Fakültesi	Lisansüstü	Devlet Okulu	25

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada görsel sanatlar öğretmenlerine yönelik "Öğretmen Görüşme Formu" adlı görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formları oluşturulurken literatür taraması yapılarak madde havuzu oluşturulmuştur. Taslak maddeler için 3 görsel sanatlar öğretmeni, 2 eğitim programları ve öğretim ve 2 görsel sanatlar alan uzmanından uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda revize edilen formların 2 görsel sanatlar öğretmene ön uygulaması yapılmıştır. Gerekli görülen düzenlemeler yapıldıktan sonra formlara son hali verilmiştir. Öğretmen görüşme formu 10 madde ve sonda sorularından oluşmaktadır. Formda öğretmenlerin görsel sanatlar dersine yönelik görüşlerini belirlemeye yönelik sorular bulunmaktadır.

Verilerin Toplanması

Araştırma için Sivas ili merkez ve ilçelerinde görev yapan 18 görsel sanatlar öğretmeni ile görüşme tekniği kullanılarak araştırma soruları sorulmuş ve bu görüşmeler esnasında kayıt

cihazı kullanılmıştır. Görsel Sanatlar öğretmenleri ile yüz yüze görüşmek amacıyla uygun oldukları saatler için randevular alınmış ve randevu alınan süre zarfında bir araya gelinerek birebir görüşülmüştür ve görüşmeler yaklaşık 25 dakika içerisinde tamamlanmıştır. Kayıt cihazı kullanılarak bütün görüşmeler kaydedilmiş daha sonra kayıtlar word dosyası kullanılarak yazıya geçirilmiştir.

Verilerin Analizi

Öğretmen görüşleri dikkate alınarak hazırlanan sorular için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve görüşme tekniği kullanılarak elde edilen veriler içerik analiz tekniği ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın bütününe bakılarak ve incelenerek kodlar oluşturulmuştur. Görüşmeleri daha iyi analiz edebilmek amacı ile kayıt cihazındaki veriler olduğu gibi yazıya geçirilip belgelenmiştir. Görüşme yapılan öğretmenler 1 den 18 e kadar numara verilerek sıralanmıştır (Ö1, Ö2,...). Tespit edilen temaların oluşmasına yardımcı olan görüşler katılımcılara verilen numaralar ile oluşan kod adlarıyla doğrudan aktarma yöntemi kullanılarak vurgulanmıştır. Bu tekniğin kullanılmasının amacı nesneliği sağlamaktır (Creswell, 1998). Ulaşılan tüm bulgular, modellerden yararlanılarak sunulmuştur. Bulguları modellemek amacıyla Nvivo programı kullanılmıştır.

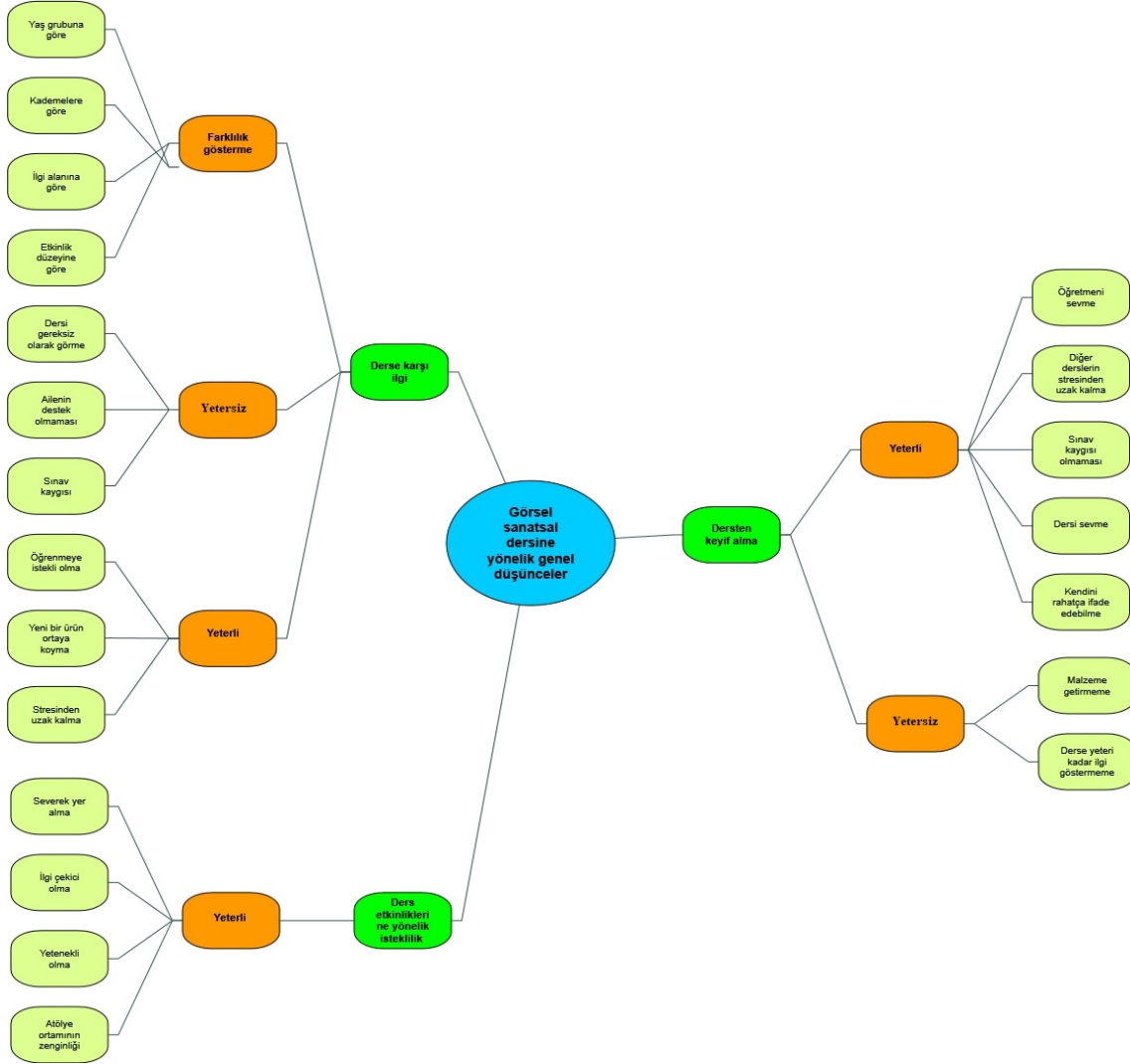
BULGULAR

Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Düşüncelerine İlişkin, Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenlere öğrencilerin görsel sanatlar dersine yönelik genel düşünceleri sorulmuştur. Gelen cevaplar doğrultusunda öğretmen görüşleri; “Derse karşı ilgi”, “Dersten keyif alma” ve “Ders etkinliklerine yönelik isteklilik” olarak üç kategoride toplanmıştır. Yine bu kategoriler de kendi, içinde alt kategorilerini oluşturarak kodları ile verilmiştir.

Bazı öğretmenler “Yaş grubuna göre”, “Kademelere göre”, “İlgi alanına göre” ile “Etkinlik düzeyine göre” öğrenci ilgilerinin derslerde farklılık gösterdiğini ifade ederken, altı öğretmen “Dersi gereksiz olarak görme”, “Ailenin destek olmaması” ile “Sınav kaygısı” olarak öğrencilerin güzel sanatlar dersine yönelik ilgilerinin yeterli seviyede olmadığını, ayrıca beş öğretmen de “Öğrenmeye istekli olma”, “Yeni bir ürün ortaya koyma” ile “Stresinden uzak kalma” olarak öğrencilerin derslere karşı ilgili olduklarını belirtmiştir.

Öğretmenlerin, öğrencilerin görsel sanatlar dersine yönelik genel düşüncelerine ilişkin görüşlerinin kategori ve alt kategorilerini gösteren model Şekil 1’de yer almaktadır.

Şekil 1. Öğretmenlerin, Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Genel Düşüncelerine İlişkin Görüşlerinin Kategori ve Alt Kategorilerini Gösteren Model

Öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki örneklerle ifade edilmiştir.

"Her öğrencinin ilgi alanı farklı. O ilgi alanlarına dokunduğumuz zaman dersten keyif almaları da kaçınılmaz oluyor." (Ö2)

"Görsel sanatlar dersine karşı yetenek düzeyi yüksek olan öğrencilerin ilgisi daha yüksek. Ayrıca yapılan etkinlik düzeyine göre öğrenci ilgisi farklılık gösteriyor." (Ö10)

"Dersi seven öğrenciler keyif alabiliyor sadece." (Ö3)

"Öğrencilerimi derse ilgi anlamında 5.ve 6.sınıfdayken görsel sanatlarla daha ilgili 7.ve 8. sınıflarda bu ilgi giderek azalmakta." (Ö5)

"Toplum ve ailenin de rolü çok fazladır. Aile diğer temel dersleri daha önemli bulup bizim gibi dersleri önemsememektedir." (Ö12)

Bazı öğretmenler "Öğretmeni sevme", "Diğer derslerin stresinden uzak kalma", "Sınav kaygısı olmaması", "Dersi sevme" ile "Kendini rahatça ifade edebilme" gibi nedenlerden dolayı

öğrencilerin dersten keyif aldıklarını ifade ederken, iki öğretmen ise “Malzeme getirmeme” ile “Derse yeteri kadar ilgi göstermeme” gibi nedenlerin varlığı ile öğrencilerin dersten keyif almadığını belirtmiştir. Öğretmenlerin görüşlerine ait örnek ifadeler aşağıdaki gibidir.

“Dersi seven öğrenciler keyif alabiliyor sadece.” (Ö3)

“Resim dersini bir puan dersi olarak görmediklerinden dolayı eğlenceli geçiyor ayrıca sosyalleşme açısından çocukları geliştiren bir ders.” (Ö7)

“Bir çocuğun öncelikle bir şeyi hayal etmesi sonrasında da bunu çeşitli malzemelerle, özgürce uygulayarak ortaya çıkarması.” (Ö9)

İki öğretmen öğrencilerin “Severek yer alma” ile “İlgi çekici olma” gibi nedenlerden dolayı ders etkinliklerine yönelik istekli olduklarını ifade ederken, birer öğretmen de “Yetenekli olma”, “Atölye ortamının zenginliği” olarak öğrencilerin ders etkinliklerine yönelik istekli olduklarını belirtmiştir. Öğretmenlerin görüşlerine ait örnek ifadeler aşağıdaki gibidir.

“İlgi çekici ve başlangıç aktiviteleri yapılırsa ki atölyelerde çalışmalar yapılırsa daha istekli olabiliyorlar.” (Ö1)

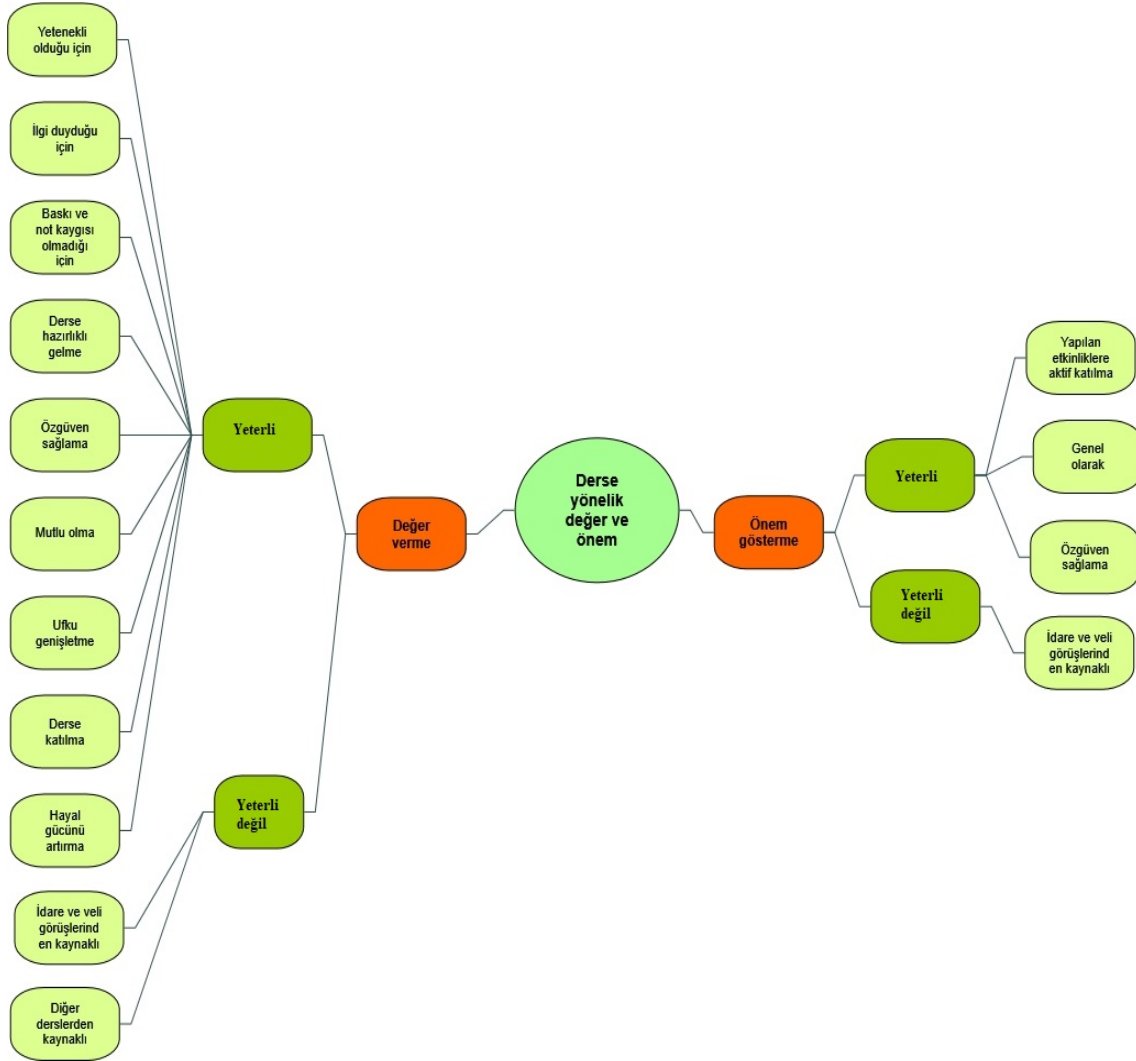
“Malzeme olarak donanıma sahip olan öğrenciler derste daha istekliler.” (Ö2).

Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Verdikleri Önem ve Değerlere İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenlere, öğrencilerin görsel sanatlar dersine yönelik verdikleri önem ve değerlere ilişkin düşünceleri sorulmuştur. Gelen cevaplar doğrultusunda öğretmenlerin görüşleri; “Değer verme” ve “Önem gösterme” olarak iki kategoriden oluşmaktadır. Bu kategoriler de kendi içinde nedenleri ile birlikte alt kategorilerden oluşmaktadır.

Öğretmenlerin büyük bir bölümü “Yetenekli olduğu için”, “İlgi duyduğu için”, “Baskı ve not kaygısı olmama”, “Derse hazırlıklı gelme”, “Özgüven sağlama”, “Mutlu olma”, “Ufku genişletme”, “Derse katılma” ile “Hayal gücünü artırma” gibi nedenlerden dolayı öğrencilerin güzel sanatlar dersine verdikleri değerler yeterli olduğunu ifade ederken, dört öğretmen ise, “Diğer derslerden kaynaklı” ile “İdare ve veli görüşlerinden kaynaklı” nedenlerden dolayı öğrencilerin derse verdiği değeri yetersiz bulmaktadır.

Şekil 2’de öğrencilerin görsel sanatlar dersine yönelik verdikleri önem ve değerlere ilişkin öğretmen görüşlerine ait kategori ve alt kategorilerini gösteren model yer almaktadır.

Şekil 2. Öğrencilerin Görsel Sanatlar Dersine Yönelik Verdikleri Önem ve Değerlere İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Kategori ve Alt Kategorilerini Gösteren Model

Öğretmenlerin bu görüşlerine ilişkin örnek ifadeler aşağıdaki gibidir.

"Her öğrenci için değer veriyor diyemeyiz ama değer veren öğrenciler de var derse gelirken hazırlıklı gelmeleri, derse katılmaları, derse değer ve önem verdiklerini gösteriyor."(Ö4)

"Öğrencilerim görsel sanatlar dersini değerli buluyor. Özellikle yetenekli ve ilgili olanlar merak edenler, gelişime açık olanlar. Değersiz bulan her sınıftan birkaç öğrenci bulunmakta bunun sebebi de ya aile tutumu, sınav odaklı yaşamak ya da maddi yetersizlik oluyor." (Ö5)

"Dersimiz sınavlarda sorulmuyor evet ama dersimizin hayal gücümüzün, ufkumuzun genişleyeceğini, bakış açımızı geliştireceğini, bilmeleri gerektiğine." (Ö7)

Diğer bir kategori olan "Önem gösterme" kategorisinde dört öğretmen "Yapılan etkinliklere aktif katılma", "Genel olarak önemli görme" ile "Özgüven sağlama" olarak öğrencilerin görsel sanatlar dersini önemli olarak gördüklerini ifade ederken, bir öğretmen ise "İdare ve veli görüşlerinden kaynaklı" neden olarak öğrencilerin dersi önemsiz olarak gördüklerini belirtmiştir. Öğretmenlerin bu görüşlerine ilişkin örnek ifadeler aşağıdaki gibidir.

"Derse gereken değer okul idareleri ve veliler tarafından verilmediği için öğrenci de gereken önemi ve değeri vermiyor." (Ö6)

"Bireysel ya da grupça yapılan sanat dersleri sayesinde kendilerini zihinsel, fiziksel, duygusal, sosyal ve kültürel yönden geliştirerek özgüven kazanıyorlar." (Ö9)

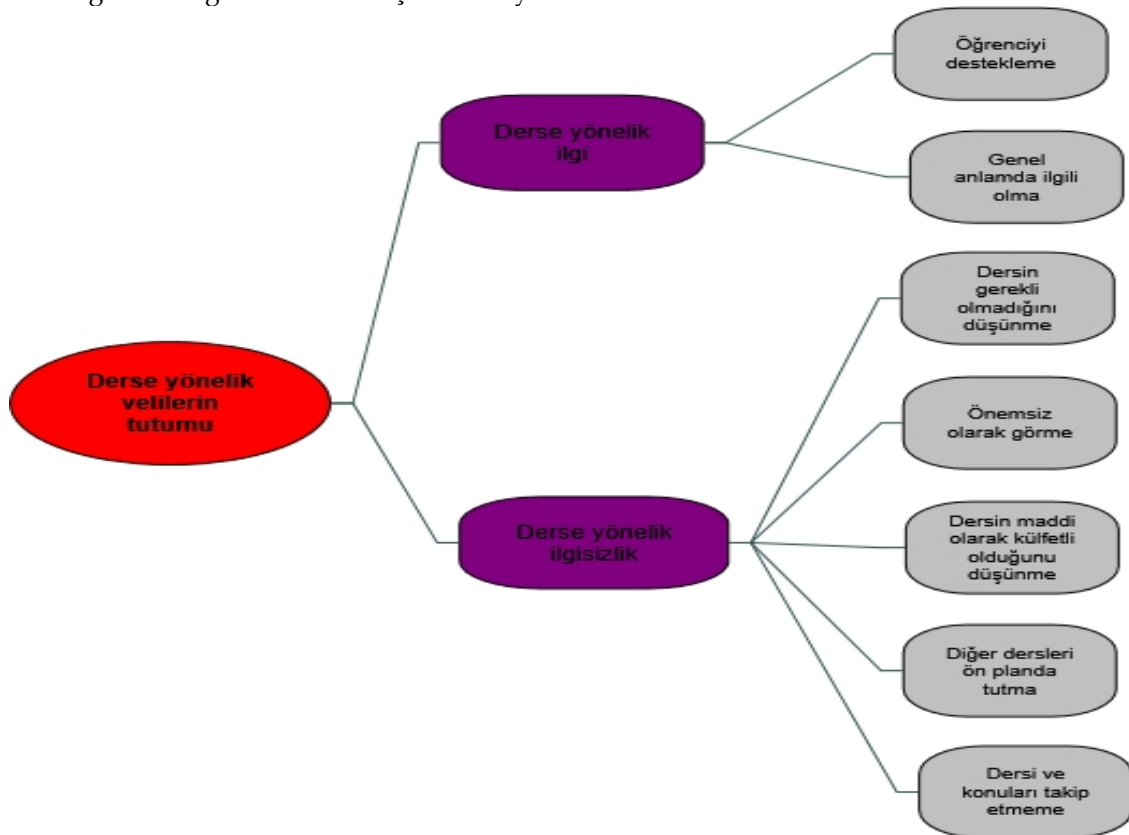
"Öğrenciler görsel sanatlar dersine önem veriyor fakat bir matematik dersi kadar değerli görmüyorlar." (Ö13)

Görsel Sanatlar Dersine Karşı Velilerin Tutumuna Yönelik, Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular

Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenlere görsel sanatlar dersine karşı velilerin görüşlerine karşı düşüncelerini anlamaya yönelik soru sorulmuştur. Gelen cevaplar doğrultusunda öğretmenlerin görüşleri; "Derse yönelik ilgi" ve "Derse yönelik ilgisizlik" olmak üzere iki kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler de kendi içinde alt kategorilerden oluşmaktadır.

Öğretmenlerin bazıları "Öğrenciyi destekleme" ile "Genel anlamda ilgili olma" olarak velilerin derse yönelik ilgili olduğunu ifade ederken, büyük bir bölümü ise, "Dersin gerekli olmadığını düşünme", "Önemsiz olarak görme", "Dersin maddi olarak külfetli olduğunu düşünme", "Diğer dersleri ön planda tutma" ile "Dersi ve konuları takip etmeme" olarak veliler tarafından derse yönelik ilgisizlik olduğunu belirtmiştir.

Görsel sanatlar dersine karşı velilerin tutumuna yönelik, öğretmenlerin görüşlerinin kategori ve alt kategorilerini gösteren model Şekil 3'de yer almaktadır.

Şekil 3. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersine Karşı Velilerin Tutumuna Yönelik Görüşlerinin Kategori ve Alt Kategorilerini Gösteren Model

Öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki örneklerle ifade edilmiştir.

"Görsel Sanatlar dersine karşı velilerin çok ilgili olduğu söylenemez. İstisnalar hariç tabii ama genel olarak ders takibi vs. konularında ilgisizler." (Ö2)

"Veli sisteme uyum sağladığı için genelde görsel sanatlar dersi ikinci planda kalıyor." (Ö3)

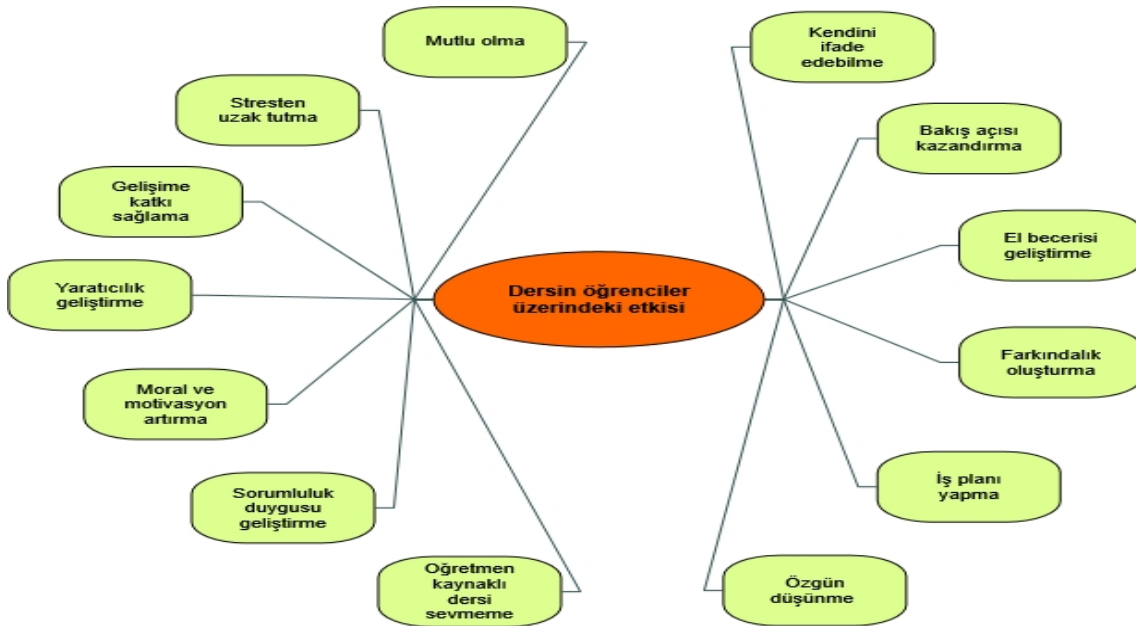
"Her öğrenci aynı olmadığı gibi her veli de aynı tutum içerisinde değil mesela veli toplantılarında resim dersi hiç sorulmaz." (Ö4)

"Veliler Görsel sanatlar, müzik, beden eğitimi gibi dersleri çok fazla önemsemiyorlar. Dersin masraflı olduğunu düşünen veliler var. Bu da dolayısıyla öğrencileri etkiliyor." (Ö6)

Öğretmenlerin, Görsel Sanatlar Dersinin Öğrenciler Üzerindeki Yansımalarına Yönelik Görüşlerine Ait Bulgular

Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğrencilerin görsel sanatlar dersinin öğrenciler üzerindeki etkilerine yönelik soru sorulmuştur. Gelen cevaplar doğrultusunda öğretmenlerin görüşleri; "Mutlu olma", "Kendini ifade edebilme", "Stresten uzak tutma", "Bakış açısı kazandırma", "Gelişime katkı sağlama", "El becerisi geliştirme", "Yaratıcılık geliştirme", "Farkındalık oluşturma", "Moral ve motivasyon artırma", "İş planı yapma", "Sorumluluk duygusu geliştirme", "Özgün düşünme" ve "Öğretmenden kaynaklı dersi sevmeme" olarak 13 kategoriden oluşmuştur

Dört öğretmen "Mutlu olma", üçer öğretmen "Kendini ifade edebilme", "Stresten uzak tutma", "Bakış açısı kazandırma" ile "Gelişime katkı sağlama", ikişer öğretmen "El becerisi geliştirme", "Yaratıcılık geliştirme", "Farkındalık oluşturma" ile "Moral ve motivasyon artırma" ve birer öğretmen de "İş planı yapma", "Sorumluluk duygusu geliştirme", "Özgün düşünme" ile "Öğretmenden kaynaklı dersi sevmeme" olarak güzel sanatlar dersinin etkilerini ifade etmişlerdir. Şekil 4'te öğretmenlerin, görsel sanatlar dersinin öğrenciler üzerindeki etkilerine yönelik görüşlerinin kategorilerini gösteren model yer almaktadır.

Şekil 4. Öğretmenlerin, Görsel Sanatlar Dersinin Öğrenciler Üzerindeki Etkilerine Yönelik Görüşlerinin Kategorilerini Gösteren Model

Öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki örneklerle ifade edilmiştir.

"Öğrencilerin sanata doyum, farkındalık gelişim ve başarabilme duygusu açısından olumlu ve keyif verici. Öz farkındalık, koordinasyon, iş birliği gibi gelişim alanları konusunda olumlu birçok etkisi vardır." (Ö1)

"Öncelikle mutlu oluyorlar. Ders stresini üzerlerinden attıkları için rahat bir ortamda çalışmanın heyecanı oluyor. Sene sonu sergilerinde kendi isimlerini eserlerini görmek, onlar için bir motive kaynağı oluyor." (Ö2)

"Çok büyük etkileri olduğunu düşünüyorum bir işi planlamak," (Ö3)

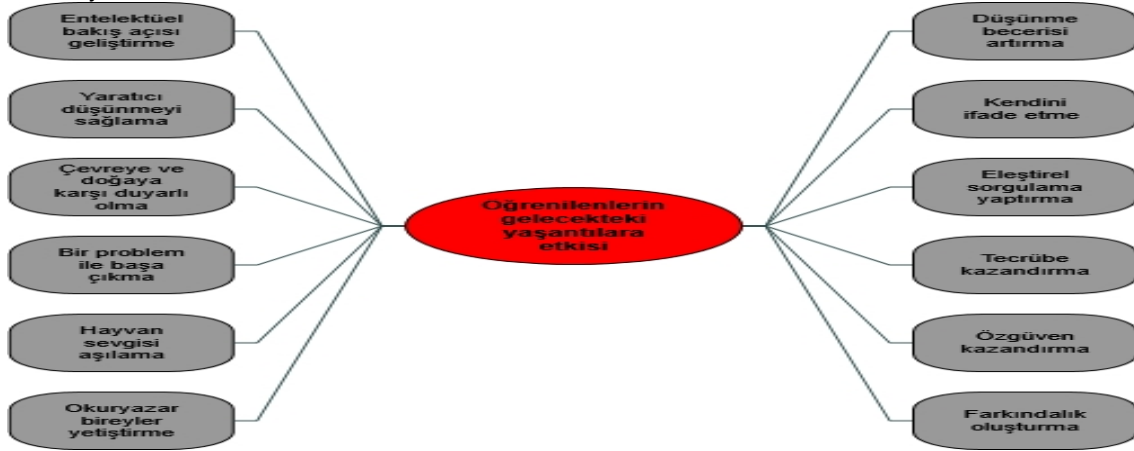
"Kendilerini daha iyi ifade edebilme olanağı sağladığı için ve akademik derslerin vermiş olduğu stresten uzaklaşmak ve öğrencileri rahatlattığı için olumlu etkileri var." (Ö4)

"Baskılayıcı öğretmenlerden dolayı dersi sevmiyorlar." (Ö8)

Görsel Sanatlar Dersinde Öğrenilenlerin Öğrenciler Üzerinde Uzun Vadeli Yansımalarına Yönelik Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular

Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğrencilerin görsel sanatlar dersinde öğrendiklerinin, gelecekteki yaşantılarına ne tür etkileri olacağına yönelik soru sorulmuştur. Gelen cevaplar doğrultusunda öğretmenlerin görüşleri; "Entelektüel bakış açısı geliştirme", "Düşünme becerisi artırma", "Yaratıcı düşünmeyi sağlama", "Kendini ifade etme", "Çevreye ve doğaya karşı duyarlı olma", "Eleştirel sorgulama yaptırma", "Günlük hayatta karşılaşılan bir problem ile başa çıkma", "Tecrübe kazandırma", "Hayvan sevgisi aşılama", "Özgüven kazandırma", "Güzel sanatlar okuryazarı yeni bireyler yetiştirme" ve "Farkındalık oluşturma" olmak üzere 12 kategoriden oluşmuştur.

Beş öğretmen "Entelektüel bakış açısı geliştirme", dört öğretmen "Düşünme becerisi artırma", üçer öğretmen "Yaratıcı düşünmeyi sağlama", "Kendini ifade etme" ile "Çevreye ve doğaya karşı duyarlı olma" ve birer öğretmen de "Eleştirel sorgulama yaptırma", "Günlük hayatta karşılaşılan bir problem ile başa çıkma", "Tecrübe kazandırma", "Hayvan sevgisi aşılama", "Özgüven kazandırma", "Güzel sanatlar okuryazarı yeni bireyler yetiştirme" ile "Farkındalık oluşturma" olarak öğrencilerin güzel sanatlar dersinde öğrenilenleri gelecekteki yaşantılarına etkileri olacağına belirtmişlerdir. Şekil 5'te görsel sanatlar dersinde öğrenilenlerin öğrencilerin gelecekteki yaşantılarına etkisine yönelik öğretmenlerin görüşlerinin kategorilerini gösteren model yer almaktadır.

Şekil 5. Öğretmenlerin, Görsel Sanatlar Dersinde Öğrenilenlerin Öğrencilerin Gelecekteki Yaşantılarına Etkisine Yönelik Görüşlerinin Kategorilerini Gösteren Model

Öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki örneklerle ifade edilmiştir.

“Hayatı şiddet yolu, kızgınlık vs. ile değil daha çok empati ve anlayışla karşılayacaklar. Doğayı, hayvanları, sanatı daha çok sevip daha naif duygularla hayatlarına devam edecekler.” (Ö2)

“Sanat insanı daha ince hayata karşı farkındalığı yüksek birey olmaya yardımcı olur. Hayatımızın birçok yerinde estetik kaygı taşıyoruz bunu kazanmamıza yardımcı olur.” (Ö6)

“Bakış açısının ve farklı düşünme yetisinin gelişeceği, öz güvenin artacağını.” (Ö7)

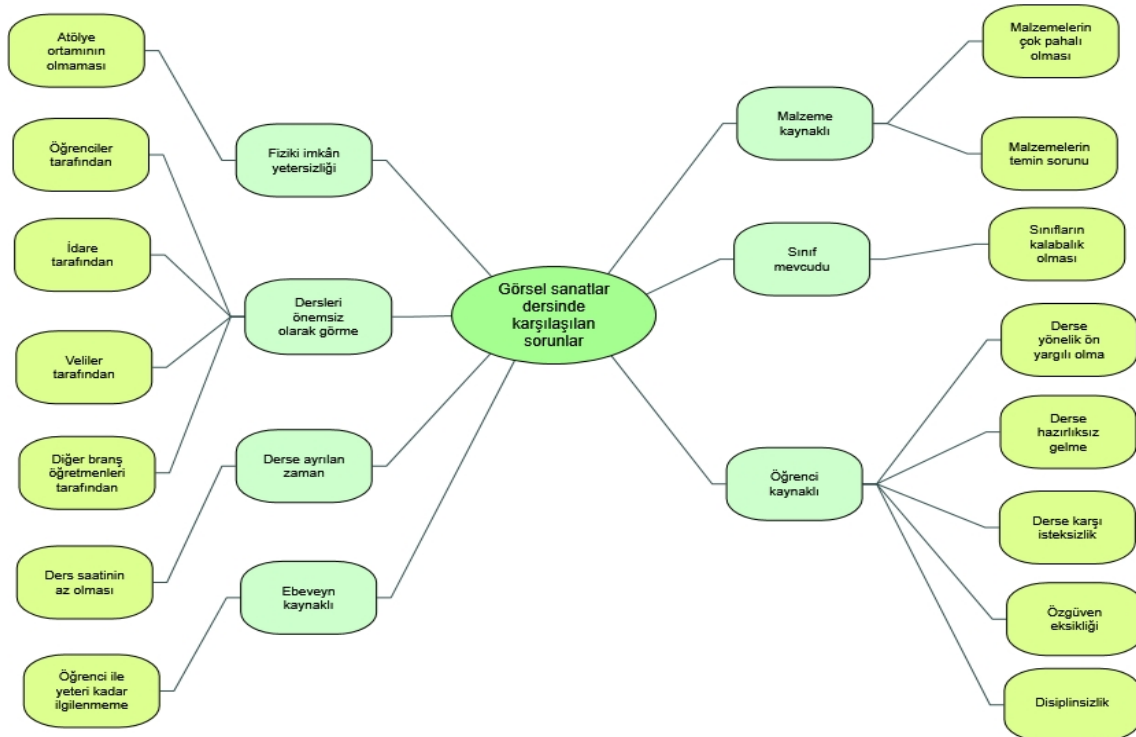
“Özgür düşünceleri gelecek, soyut düşünme becerileri geliştiği için olaylara veya mesleklerine karşı yaklaşımları değişecek problemlere karşı çözüm yollarını kolay bulacaklar.” (Ö11)

“En başta çocuğun sağlam bir karakter oluşturmasında, çevreye ve canlılara karşı duyarlı olabilmesine kendisini rahat, düzgün ve anlaşılabilir bir şekilde ifade edebilmesi konusunda fayda sağlayacaktır.” (Ö13)

“Sanat ve görsel kültür objeleri üzerinden eleştirel sorgulama ve düşünebilme yetisi gelişmiş. Görsel sanat okuryazarlığı kazanmış sanattan zevk alabilen estetik hazza olan bireyler yetiştirilebilir.” (Ö17)

Görsel Sanatlar Dersinde Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular

Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenlere görsel sanatlar dersinde karşılaştıkları sorunlar sorulmuştur. Gelen cevaplar doğrultusunda öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin olarak görüşleri; “Fiziki imkân yetersizliği”, “Malzeme kaynaklı”, “Dersin diğer derslere kıyasla önemsiz olarak görülmesi”, “Sınıf mevcudu”, “Derse ayrılan zaman”, “Öğrenci kaynaklı” ve “Ebeveyn kaynaklı” olarak yedi kategoride toplanmıştır. Yine bu kategoriler kendi içinde alt kategorilerden oluşmaktadır.

Şekil 6. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersinde Karşılaştıkları Sorunlara İlişkin Görüşlerinin Kategorisi ve Alt Kategorilerini Gösteren Model

Altı öğretmen “Fiziki imkân yetersizliği”, dokuz öğretmen “Malzeme kaynaklı”, yedi öğretmen “Dersin diğer derslere kıyasla önemsiz olarak görülmesi”, dört öğretmen “Derse ayrılan zaman”, ikişer öğretmen “Sınıf mevcudu” ile “Ebeveyn kaynaklı” ve dokuz öğretmen de “Öğrenci kaynaklı” olarak derslerinde sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Şekil 6’da öğretmenlerin görsel sanatlar dersinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerinin kategori ve alt kategorilerini gösteren model yer almaktadır.

Öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki örneklerle ifade edilmiştir.

“Yaşanan sorunlar, genelde maddi sıkıntılar. Ve ders sürelerin kısa olması ve atölye ortamlarının olunmaması.” (Ö2)

“Ben yeteneksizim diye derse direnen ve katılmak istemeyen öğrenciler.” (Ö3)

“Malzeme eksikliği ve ders saatinin yetersizliği.” (Ö4)

“Malzeme eksikliği, ön yargılar.” (Ö8)

“Dış çevrelerin olumsuz ve ilgisiz davranmaları.” (Ö10)

“Derse katılmak isteyen öğrenciler ile karşılaşıyorum. Bu oran 280 kişi de 2 kişi oluyor. Bazen güürültü problemi olabiliyor. Çocuklar konuşarak resim yapmak istiyorlar.” (Ö11)

“Öğrencilerin derse karşı önyargılı olması büyük bir sıkıntı, çocuk yeteneği olmadığı için asla başaramayacağını düşünerek denemeye bile yanaşmıyor, velilerin dersi gereksiz görüp çocuğundan sınavda çıkacak derslerine yönelmesini istemeleri, derse uygun malzemelerin temininin sürekli ertelenmesi.” (Ö13)

“GSL de bir sorun yaşamıyoruz, ancak ilköğretim de çalıştığım yıllarda herkes gibi ilk başta idarecilerin derse karşı basite alan tutumları, ders saatinin az olması ve (40 dakika) yetmemesi, velilerin dersi dersten saymaması, öğrencilerin malzemesiz gelmesi ve isteksiz tutumları gibi birçok sorun yaşadım halen tüm öğretmenlerimiz aynı sorunlarla mücadele etmektedir zaten. Ama ilk önce ders saati en az 2 ders olmalı.” (Ö16)

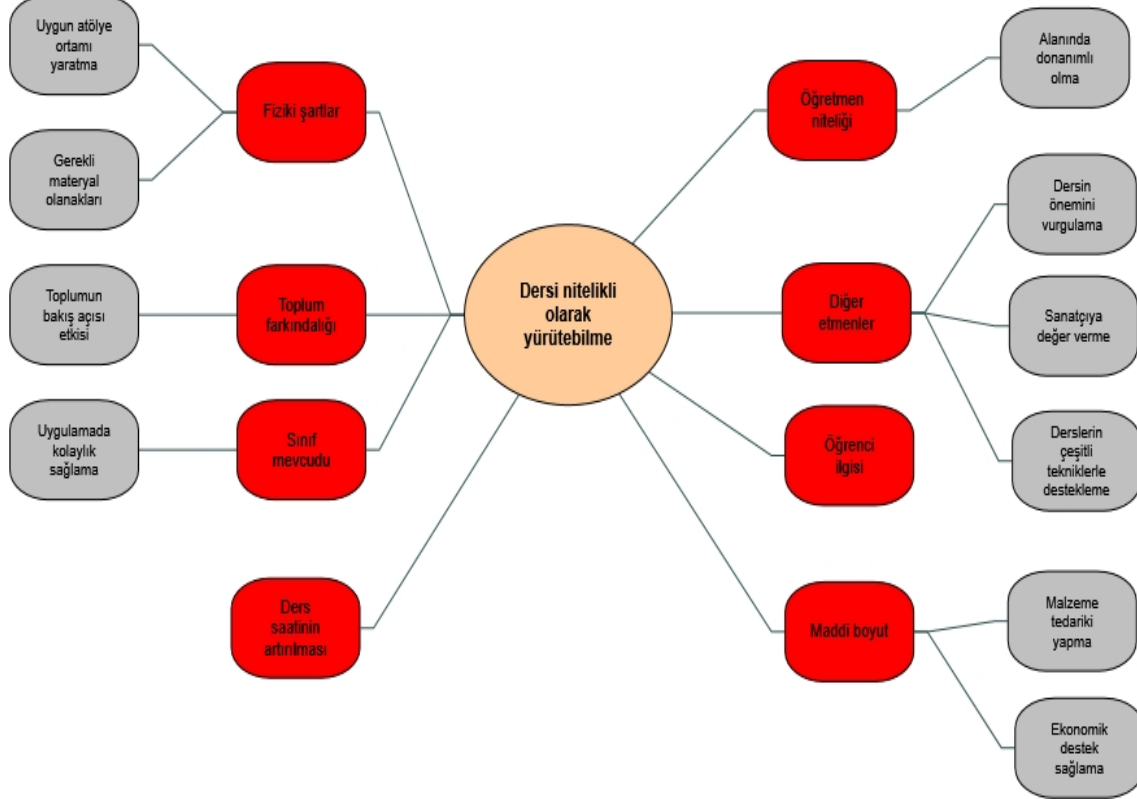
“Okul idaresinin ve diğer öğretmenlerin dersi önemsiz görmeleri ve itibarsızlaştırıcı davranışlarda bulunmaları, öğrencilerin araç gereç getirmede gösterdikleri isteksizlik gibi sorunlar.” (Ö17)

Görsel Sanatlar Dersinin Nitelikli Olarak Yürütülebilmesi İçin Gerekli Olan Koşullara Yönelik, Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular

Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenlere, görsel sanatlar dersinin nitelikli olarak yürütülebilmesi için gerekli olan koşullar (etmenler) sorulmuştur. Gelen cevaplar doğrultusunda öğretmenlerin dersin nitelikli yürütülebilmesi için gerekli gördükleri koşullar; “Fiziki şartlar”, “Maddi boyut”, “Toplum farkındalığı”, “Öğretmen niteliği”, “Sınıf mevcudu”, “Öğrenci ilgisi” ve “Diğer etmenler” olmak üzere yedi kategoride toplanmıştır. Bu kategorilerden “bazıları da kendi içinde alt faktörden oluşmaktadır.

Öğretmenlerin büyük bir bölümü “Uygun atölye ortamı yaratma” ile “Gerekli materyal olanakları” olarak fiziki şartların varlığını ifade ederek dersin nitelikli yürütülebileceğini belirtmişlerdir. Sekiz öğretmen “Ders saatinin artırılması” olarak görüşlerini ifade ederken, bazı öğretmenler “Malzeme tedariki yapma” ile “Ekonomik destek sağlama” olarak maddi boyut, üçer öğretmen “Toplumun bakış açısı etkisi” olarak toplum farkındalığı ve “Derse istekli olma” olarak öğrenci ilgisinin görsel sanatlar dersinin nitelikli olarak yürütülebilmek için gerekli olan

koşul olarak görmektedir. Öğretmen görüşleri incelendiğinde iki öğretmen “Alanında donanımlı olma” şeklinde öğretmen niteliği, bir öğretmen “Uygulamada kolaylık sağlama” olarak sınıf mevcudu olarak derslerin niteliğini artıracaklarını ifade etmişlerdir. Bu görüşlerin yanı sıra “Dersin önemini vurgulama”, “Sanatçıya değer verme” ile “Derslerin çeşitli tekniklerle destekleme” olarak görüşlerini belirtmişlerdir. Şekil 7’de öğretmenlerin görsel sanatlar dersinin nitelikli olarak yürütülebilmesi için gerekli olan koşullara yönelik görüşlerinin kategori ve alt kategorilerini gösteren model yer almaktadır.

Şekil 7. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersinin Nitelikli Olarak Yürütülebilmesi İçin Gerekli Olan Koşullara Yönelik Görüşlerinin Kategori ve Alt Kategorilerini Gösteren Model

Öğretmenlerin görsel sanatlar dersinin nitelikli olarak yürütülebilmesi için gerekli olan koşullara ilişkin görüşleri aşağıdaki örneklerle ifade edilmiştir.

“İyi Bir eğitimci, gerekli koşullara sahip donanımlı bir atölye ve maddi destek.” (Ö2)

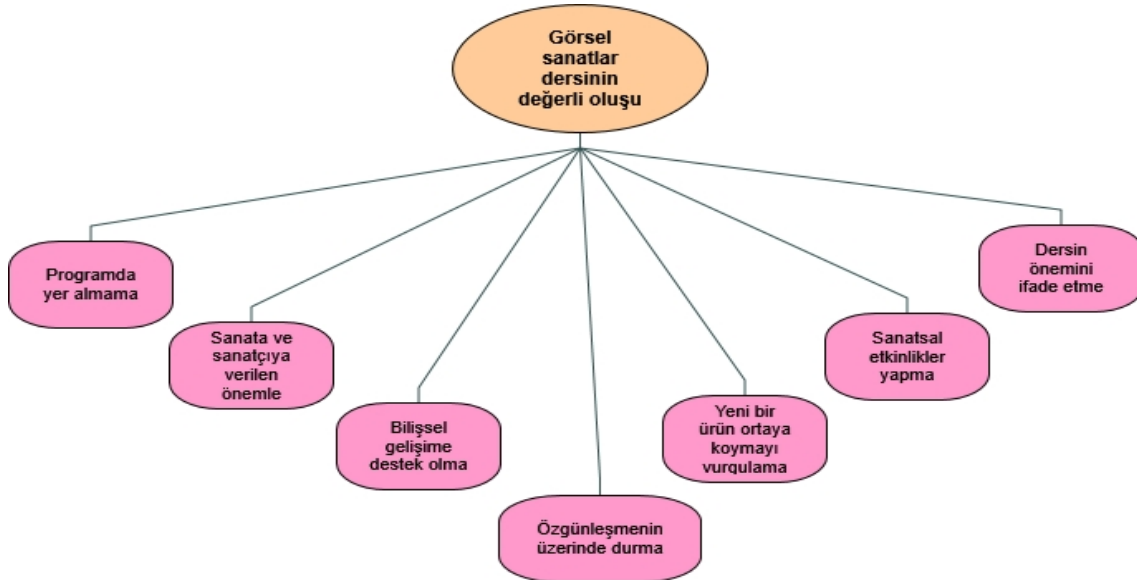
“Her okulda mutlaka bir resim atölyesi olmalı. İhtiyaç sahibi okullara malzeme desteği sağlanmalı ve ders saati süresinin 1 ders saatinden fazla olması gerekiyor.” (Ö4)

“Görsel sanatlar dersini daha verimli hale getirmek için zamanın daha çok olması gerekiyor. 40. lık ders süresinde etkinlik yapmak öğrencilere zor geliyor. Zaman problemi yüzünden çoğu konu geçiştiriliyor, önemsiz duruma düşüyor. Öğrencilerin malzeme alamama ya da getir götür yapma konusundaki yaşadıkları zorluklar da derse ilgiyi azaltıyor. Yani donanımlı bir atölye, dolaplar ve yeterli süre verilirse öğretmenin de öğrencilerin de daha verimli olacağını düşünüyorum.” (Ö5)

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Görsel Sanatlar Dersinin Değerli Oluşu Nasıl İşlendiğine Yönelik, Öğretmenlerin Görüşlerine Ait Bulgular

Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenlere görsel sanatlar dersi öğretim programında görsel sanatlar dersinin değerli oluşu nasıl işlendiğine yönelik soru sorulmuştur. Gelen cevaplar doğrultusunda öğretmenlerin görüşleri; “Programda yer almama”, “Sanata ve sanatçıya verilen önemle”, “Dersin önemini ifade etme”, “Yeni bir ürün ortaya koymayı vurgulama”, “Özgünleşmenin üzerinde durma” ve “Sanatsal etkinlikler yapma” olmak üzere altı kategoride toplanmıştır.

Öğretmenlerin büyük bir bölümü “Programda yer almıyor” olarak görsel sanatlar dersinin değerli olmasının işlenmediğini ifade ederken, üç öğretmen “Dersin önemini ifade etme” olarak birer öğretmen de “Sanata ve sanatçıya verilen önemle”, “Bilişsel gelişime destek olma”, “Yeni bir ürün ortaya koymayı vurgulama”, “Özgünleşmenin üzerinde durma” ve “Sanatsal etkinlikler yapma” olarak görsel sanatlar dersinin değerli olması üzerinde durulmuştur. Şekil 8’de öğretmenlerin görsel sanatlar dersi öğretim programında görsel sanatlar dersinin değerli oluşu nasıl işlendiğine yönelik görüşlerinin kategori ve alt kategorilerini gösteren model yer almaktadır.

Şekil 8. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Görsel Sanatlar Dersinin Değerli Oluşu Nasıl İşlendiğine Yönelik Görüşlerinin Kategori ve Alt Kategorilerini Gösteren Model

Öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki örneklerle ifade edilmiştir.

“Sanat ve sanatçıya verilen önemle.” (Ö12)

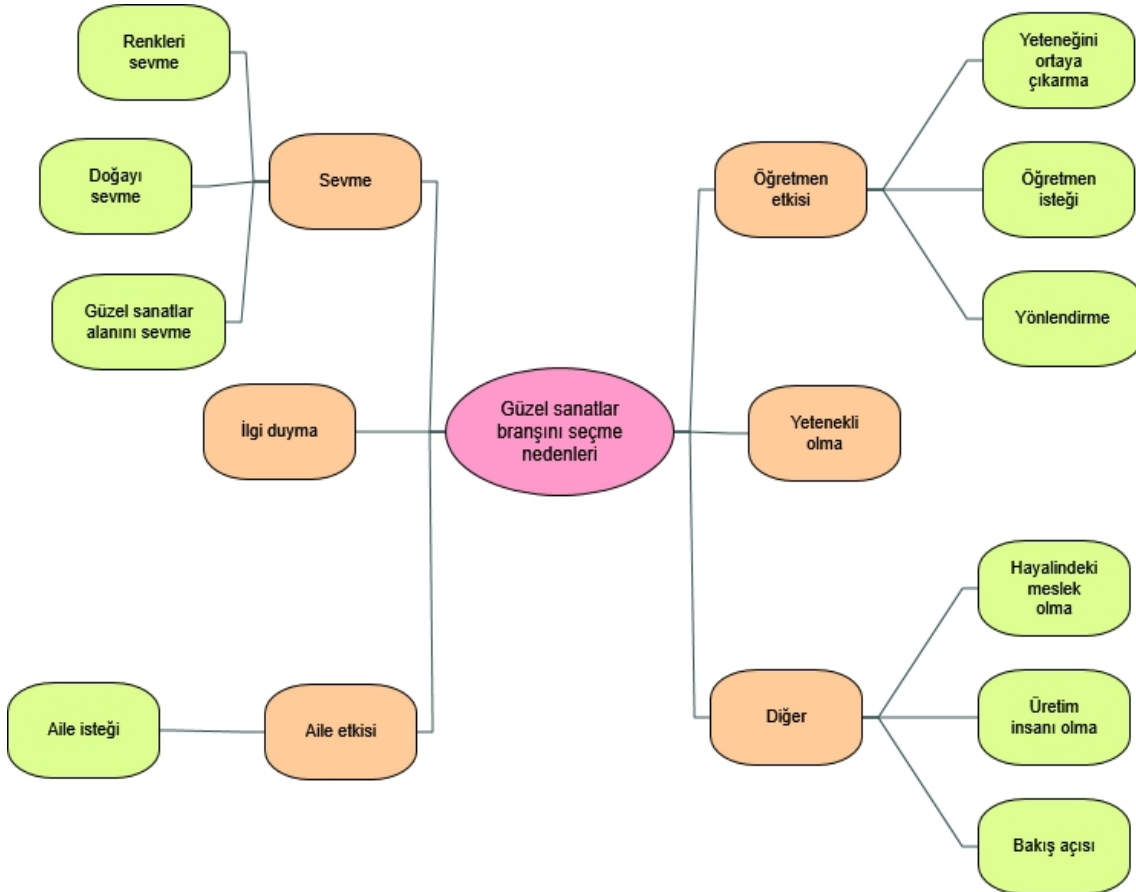
“Yeni bir ürün ortaya çıkarmanın bir şeyler başarabilmenin ve özgünleşmenin üzerinde durularak.” (Ö2)

“Programda derste başarılı olmak için çok yetenekli olmaya gerek yok diye bir kısım vardı bence orası niteliyor.” (Ö6)

Görsel Sanatlar Branşını Neden Seçtiklerine Yönelik Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin görsel sanatlar branşını seçmelerine yönelik düşünceleri sorulmuştur. Gelen cevaplar doğrultusunda öğretmenlerin görüşleri “İlgi duyma”, “Yetenekli olma”, “Sevme”, “Öğretmen etkisi”, “Aile etkisi” ve “Diğer etkenler” olarak altı ana kategoride toplanmıştır. Ayrıca bu kategorilerden “Diğer etkenler” kategorisi de kendi içinde alt kategorilerden oluşmaktadır.

Öğretmenlerin büyük bir bölümü “İlgi” ve “Yetenek” sonucu güzel sanatları bölümünü seçtiklerini ifade etmişlerdir. Bazı öğretmenler “Sevme” kategorisi altında, “Renkleri sevme”, “Doğayı sevme” ile “Güzel sanatlar alanını sevme” olarak görüşlerini belirtirken üç öğretmen “Yeteneğini ortaya çıkarma”, “Öğretmen isteği” ile “Yönlendirme” olarak “Öğretmen etkisi” olduğunu, bir öğretmen “Aile isteği” olarak “Aile etkisi” şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir. Ayrıca birer öğretmen de “Hayalindeki meslek olma”, “Üretim insanı olma” ile “Bakış açısı” olarak güzel sanatlar bölümünü seçtiklerini belirtmişlerdir. Şekil 9’da öğretmenlerin görsel sanatlar branşını neden seçtiklerine yönelik düşüncelerine ilişkin görüşlerinin kategori ve alt kategorilerini gösteren model yer almaktadır.

Şekil 9. Öğretmenlerin Görsel Sanatlar Branşını Neden Seçtiklerine Yönelik Düşüncelerine İlişkin Görüşlerinin Kategori ve Alt Kategorilerini Gösteren Model

Öğretmenlere ait örnek ifadeler aşağıdaki gibidir:

“İlgim ve yeteneğimin olması, fark edilmesi ve yeterlilik duygusu.”(Ö1)

“İlgi, Yetenek, Renkler, doğa ve bir şekilde dışa vurulması gereken duygular.” (Ö2)

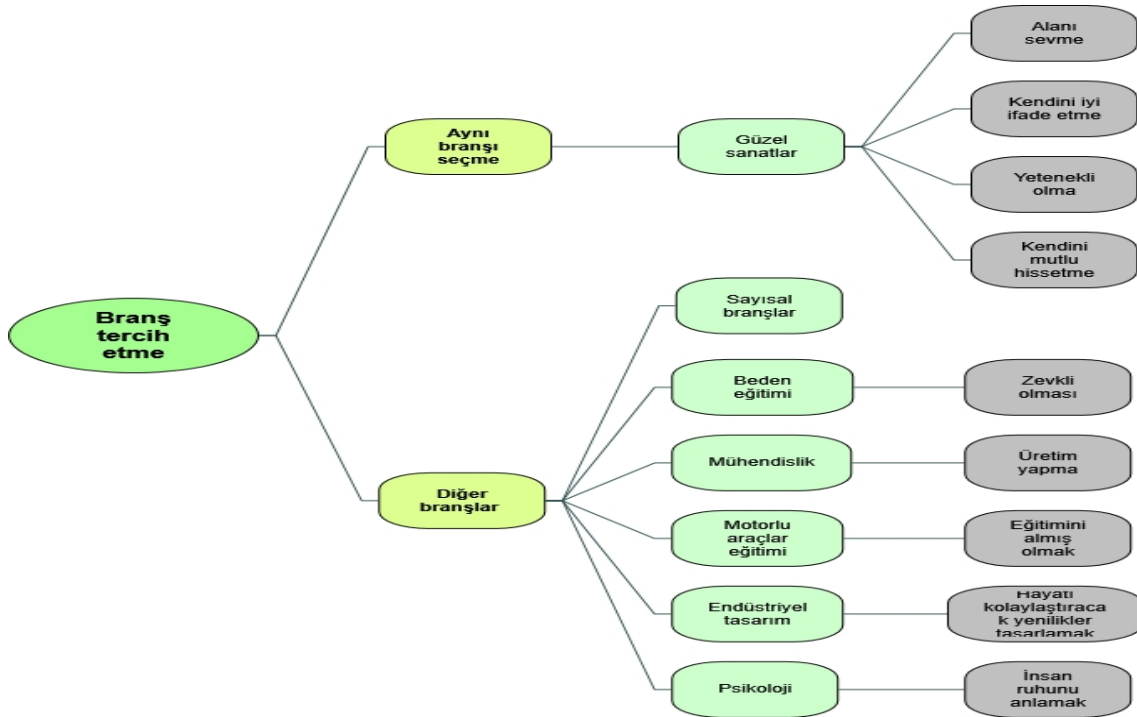
“Resme aşığım demeyeceğim ama gelecek nesillere faydalı olmaya, örnek olmaya, onlara bir şeyler öğretmeye aşığım diyebilirim. Onları sevdiğim onları da beni sevdiğini gördükçe mesleğimin kutsallığını görebiliyorum.” (Ö7)

“Çocukluğumdan beri resme ve resim dersine hep ilgi duymuşumdur. Öğrencilik yıllarımda da yeteneğimi keşfeden ve beni yönlendiren öğretmenlerim sayesinde ilgim daha da arttı ve bu mesleğe yöneldim.” (Ö12)

Öğretmenlerin, Tekrar Meslek Tercih Etme Hakkı Olsa Seçebileceği Bölümlere İlişkin Bulgular

Çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerle yapılan görüşmelerde öğretmenlere tekrar üniversite sınavına girmiş olsaydınız hangi branşı neden tercih ederiniz sorusu sorulmuştur. Gelen cevaplar doğrultusunda öğretmen görüşleri; “Aynı branşı” ve “Diğer branşlar” olarak iki kategoride toplanmıştır. Bu kategoriler de kendi içinde alt kategorilerini oluşturarak nedenleri ile verilmiştir.

Öğretmenlerin büyük bir bölümü “Alanı sevmek”, “Kendini iyi ifade etme”, “Yetenekli olma” ile “Kendini mutlu hissetme” gibi nedenlerden kaynaklı “Aynı branş” olan Güzel sanatlar bölümünü seçeceklerini ifade ederken, birer öğretmen “Zevkli olması” nedeniyle “Beden eğitimi”, “Üretim yapma” nedeniyle “Mühendislik”, “Eğitimi almış olmak” nedeniyle “Motorlu araçlar eğitimi”, “Hayatı kolaylaştıracak yenilikler tasarlamak” nedeniyle “Endüstriyel tasarım”, “İnsan ruhunu anlamak” nedeniyle “Psikoloji” ve nedenini belirtmeyen bir öğretmen de “Sayısal alanlar” olarak görüşünü ifade etmiştir. Şekil 10’da öğretmenlerin, tekrar üniversite sınavına girmiş olsaydınız hangi branşı neden tercih ederiniz sorusuna ilişkin görüşlerinin kategori ve alt kategorilerini gösteren model yer almaktadır.

Şekil 10. Öğretmenlerin, Tekrar Üniversite Sınavına Girmiş Olsaydınız Hangi Branşı Neden Tercih Ederiniz Sorusuna İlişkin Görüşlerinin Kategori ve Alt Kategorilerini Gösteren Model

Öğretmenlerin görüşleri aşağıdaki örneklerle ifade edilmiştir.

“Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü. Kendimi en iyi ifade edebildiğim yer olduğu için.” (Ö2)

“bölümümü verdiğim eğitimi çok seviyorum yine görsel sanatlar öğretmeni olurdum” (Ö1)

“Yine resim bölümünü seçerdim. Çünkü bize bahşedilen yetenekten dolayı ayrıcalıklı insanlarız” (Ö4)

“Gene öğretmenliği seçerdim ama beden eğitimi öğretmenliğini galiba oyun oynamayı hala seviyorum. Bir de eşofmanla okula geliyorlar.” (Ö7)

“Mühendislik okumayı isteyebilirdim. Malzeme mühendisliği diye bir alan duymuştum o dersleri alıp üretimlerime katkı sağlamasını isterdim. Malzemelere hakim olmak ve onlarla hamur gibi oynamak isterdim.” (Ö11)

SONUÇ ve TARTIŞMA

Elde edilen bulgulara göre görsel sanatlar öğretmenlerinin görüşlerinden 62 kategori elde edilmiştir bunlar; derse karşı ilgi, dersten keyif alma, ders etkinliklerine yönelik isteklilik, değer verme, önem gösterme, derse yönelik ilgi, derse yönelik ilgisizlik, mutlu olma, kendini ifade edebilme, stresten uzak durma, bakış açısı kazandırma, gelişime katkı sağlama, el becerisi geliştirme, yaratıcılık geliştirme, farkındalık oluşturma, moral ve motivasyon artırma, iş planı yapma, sorumluluk duygusu geliştirme, özgün düşünme, öğretmenden kaynaklı dersi sevmeme, entelektüel bakış açısı geliştirme, düşünme becerisi artırma, yaratıcı düşünmeyi sağlama vb.

Öğrencilerin görsel sanatlar dersini değerli bulmasına yönelik öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; öğrencilerin bireysel anlamda kendilerine katkı sağladığı için, duygu ve düşüncelerine hitap ettiği için görsel sanatlar dersine önem ve değer verdiklerini ifade etmişlerdir. Bu öğrencilerinde yetenek sınavı ile bu bölümlere girdikleri göz önüne alındığında derse önem vermeleri öğrenci tutumlarının göstergesidir.

Görsel sanatlar dersine karşı velilerin tutumunun değerlendirilmesinde öğretmen görüşleri incelendiğinde, velilerin büyük çoğunluğunun görsel sanatlar dersine yönelik olumsuz tutumları ön plana çıkmaktadır. Velilerin derse ilişkin ön yargıları ile dersin amaç ve önemini anlamada yetersiz kaldıkları görülmektedir. Göçmen (2014)'in ilgili çalışmasında ailelerin görsel sanatlar dersine yönelik negatif düşüncelerinin öğrencilerin derse karşı ilgi ve alakasını azalttığını tespit etmiştir.

Görsel sanatlar dersinin öğrenciler üzerindeki etkilerinin öğretmen görüşleri açısından incelendiğinde öğretmenlerin büyük bir bölümünün dersin öğrenciler üzerinde olumlu etkileri olduğunu belirtmiştir. Dersin hem estetik açıdan ifadesi hem de öğrencilerin düşüncelerine yön vermesinden dolayı bu durumun dersin özelliklerini öğrencilere yansıttığı düşünülebilir.

Öğretmenlerin görsel sanatlar dersinde karşılaştıkları sorunların neler olduğuna dair görüşleri incelendiğinde, öğretmenler; genellikle dersin önemsenmediğini, ailelerin ekonomik durumlarının ve ders saatinin yetersiz kaldığını ifade etmişlerdir. Özgökçe (2017) ilgili çalışmasında görsel sanatlar dersi için haftalık ayrılan bir saatin yeterli olmadığını ifade etmiştir.

Bu çalışmada çevrenin sanat ve sanatçıya yönelik olumsuz bir algısı olduğu sonucuna varılmıştır bu yüzden çevrenin sanata sanatçıya ve sanata yönelik tavrını ve görsel sanatlar dersine karşı olumsuz tutumunun nedenleri ortaya konmalıdır. Sanat eğitimi verecek olan fakültelerin bu bölüm ile ilgili öğrencileri daha çok bilgilendirmesi ve nitelikli öğrenci alımı için sınavların daha ayrıntılı yapıp daha üretken ve bilinçli öğrenci seçimi sağlanabilir. Görsel

sanatlar dersi uygulama ve hayal gücü kullanımı gerektiren bir ders olduğu için ders saatinin yeterli olacak şekilde uzatılması ve derslerin uygun koşullarda işlenebilmesi için bir atölye verilmesi önemli bir husus olarak görülmektedir. Görsel sanatlar dersi öğretim programında bu dersin değer ve gerekliliğine yönelik gerektiği kadar vurgulanmadığı gözlemlenmiştir. Görsel sanatlar dersinin önem ve gerekliliği öğretim programında net bir şekilde ifade edilmesi daha verimli olabilir.

Bu çalışmada çevrenin sanat ve sanatçıya yönelik olumsuz bir algısı olduğu sonucuna varılmıştır bu yüzden çevrenin sanata sanatçıya ve sanata yönelik tavrını ve görsel sanatlar dersine karşı olumsuz tutumunun sebepleri araştırılabilir.

Görsel sanatlar dersinin maddi kaynaklı malzemeye ulaşamama sorunundan dolayı öğrenci ve velilerde bu derse karşı soğukluk olduğu gözlemlenmiştir. Bu durumun ortadan kalkabilmesi amacıyla okullarda sanat malzemeleri bulunan ortak kullanım alanları oluşturulabilir.

Görsel sanatlar dersi uygulama ve hayal gücü kullanımı gerektiren bir ders olduğu için ders saatinin yeterli olacak şekilde uzatılması ve derslerin uygun koşullarda işlenebilmesi için bir atölye verilmesi önemli bir husus olarak görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akbel, A., B. (2019). *Güzel Sanatlar Eğitimi Araştırmaları I*, Ankara: Akademisyen Kitapevi.
- Akmehmet, T., K. (2017). İlkokul Ve Ortaokul Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programında Sanat Tarihi Öğretimi İle Müze Eğitimi İlişkisinin İncelenmesi. *Milli Eğitim*, 214, 181-207.
- Aslantaş, S. (2012). İlköğretim 4.Sınıf Görsel Sanatlar Dersinde Disiplinler arası Yaklaşımına Göre Yapılan Öğretimin Öğrencilerin Derse İlişkin Tutumlarına Etkisi. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, 2, 1-13.
- Ayaydın, A. (2004). Çoklu zekâ kuramında sanat eğitimi yaklaşımı. *Eurasian Journal of Educational Research*, (14), 48-54.
- Creswell, J. W. (2009). *Research Design, Qualitative, Quantitative, And Mixed Methods Approach* (Third Edition). California: SAGE Publications.
- Danış, E. D. (2007). İlköğretim İkinci Kademe Görsel Sanatlar Eğitimi Estetik Beğenin Geliştirilmesinde Materyal Kullanımının Yeri, Önemi ve Uygulanması. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Ersoy, A. (1983). *Sanat Kavramlarına Giriş*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Fischer, E. (1995). *Sanatın Gerekliliği*. (Çev: Cevat Çapan) İstanbul: Payel Yayınevi. (Eserin orijinali 1978 'de yayımlandı).
- Hurwitz, A., and Day, M. (2007). *Children And Their Arts: Methods for The Elementary School*, USA: Thomson Higher Education.
- Day, M. (2007). *Children And Their Arts: Methods for The Elementary School*, USA: Thomson Higher Education.
- Göçmen, E. (2014). *Görsel Sanatlar Ders Amaçlarının Gerçekleşmesinde Öğretmenlerinin Karşılaştıkları Sorunların İncelenmesi (Ankara İli Gölbaşı İlçesi Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güler, E. (2020). Görsel Sanatlar Eğitimi Özel Öğretim Yöntemleri Dersinde Mikro Öğretim Uygulanması: Fenomenografik Araştırma. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(30), 482-507.

Özgökçe, A. (2017). *Ortaokul 5-8. Sınıf Görsel Sanatlar Dersinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunların, Öğretmen Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi (Elazığ İli Örneği)*. Yüksek lisans tezi. Dicle üniversitesi, Eğitim bilimleri Enstitüsü. Diyarbakır.

Patton, M. Q. (2002). *Qualitative Research and Evaluation Methods*. Sage Publications: Thousand Oaks.

Tanrıöğen, A. (2009). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

Türkkan, B. (2008). *İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Bağlamında Görsel Kültür Çalışmaları: Bir Eylem Araştırması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.